

Hodnoticí aktivita

Děti padesátých let

Anotace

Žák vyhledá na základě analýzy informací obsažených ve dvou žánrově rozdílných textech místa, která spolu vzájemně významově souvisejí, zformuluje vlastními slovy důsledky porušování lidských práv na život člověka a jeho nejbližších, navrhne způsob, jak by bylo možné porušování lidských práv zabránit. Tato hodnoticí aktivita sleduje klíčovou kompetenci k řešení problému.

Komplexní systém hodnocení, CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_001/0000751

Věk – cílová skupina

4. až 5. ročník

Časová dotace (rozsah výuky)

2 vyučovací hodiny (s odstupem jednoho týdne)

Znalostní a kompetenční předpoklady žáků

Pro úspěšné řešení úlohy je třeba alespoň základní povědomí o novodobé historii českého státu, významných historických milnicích (osvobození Československa, 17. listopad 1989) a Listině základních práv a svobod.

Prostorové a materiální požadavky na realizaci

Výuka v běžné třídě, zajištění prostoru pro nerušenou samostatnou práci.

Pracovní list pro každého žáka.

Ústní zadání pro žáky.

Vzdělávací obor

Člověk a jeho svět

Očekávaný výstup

ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.

ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.

Hodnocená klíčová kompetence

Kompetence k řešení problémů: z obsahu klíčové kompetence se jedná o vnímání nejruznějších problémových situací ve škole i mimo ni, rozpoznání a pochopení problému, přemýšlení o nesrovnalostech a jejich příčinách, návrh způsobu řešení žákem identifikovaného problému na základě vlastního úsudku a zkušeností.

Podrobnější informace k hodnoceným schopnostem a dovednostem klíčové kompetence

Při řešení hodnotící aktivity budou žáci uplatňovat následující schopnosti a dovednosti:

- Rozpoznat a pochopit problémovou situaci.
- Analyzovat problém a vystihnout jeho podstatu.

- Vybrat si ze dvou navržených jeden způsob, jak získat k identifikovanému problému další informace.
- Interpretovat individuálně získané informace spolužákům.
- Vyslechnout a zahrnout do svého dalšího rozhodování také informace získané od ostatních.
- Promyslet a navrhnout účinné řešení.
- Při návrhu řešení využít efektivně dříve osvojené postupy

Součástí hodnocí aktivity

- Děti padesátých let – pracovní list pro žáka
- Děti padesátých let – ústní zadání pro žáky
- Děti padesátých let – poskytnutá pomoc
- Děti padesátých let – závěrečný hodnocí arch pro učitele

Struktura a organizace realizace hodnocí aktivity

1. vyučovací hodina

1. Učitel zahájí vyučovací hodinu připomenutím si žákům již známých skutečností o novodobé historii českého státu a významných historických milnicích formou společné myšlenkové mapy (osvobození Československa, 17. listopad 1989).
2. Na ni pak naváže krátkým výkladem k tématu studené války a jejích důsledků pro občany našeho státu. Jako alternativu výkladu lze využít např. práci s textem na str. 42–43 knihy Jany Eislerové *Dějiny českých zemí pro děti* (Eislerová, Jana. Dějiny českých zemí pro děti. Praha, Fragment, 2015. ISBN 978-80-253-2398-4).
3. Následně rozdá žákům pracovní listy a seznámí je se zadáním.
4. Žáci si nejprve pozorně přečtou oba texty. Během čtení podtrhnou a označí otazníkem slova, kterým nerozumějí. Společně s učitelem si význam podtržených slov ozřejmí.
5. Poté samostatně spojí pasáže z obou textů, které podle nich spolu obsahově souvisejí.
6. Při společné diskusi moderované učitelem pak žáci popisují, jak se lidé (děti i dospělí), kterým byla upřena základní lidská práva, mohou cítit.
7. Na závěr učitel zadá žákům domácí úkol, aby do příští hodiny vyhledali ve svém okolí člověka (někoho z rodiny, ze sousedů, přátel rodičů či prarodičů apod.), jehož lidská práva byla v období totality omezena nebo porušena. Pokud takového člověka neznají, vyhledají příběh takového člověka v některém z učitelem doporučených zvukových archivů. Vyslechnou si jeho osobní vyprávění a zaznamenají si to, co pro ně bylo nové nebo to považují za zajímavé.

2. vyučovací hodina

1. Další hodinu učitel zahájí brainstormingem na téma život lidí v poválečném Československu (jaká slova nebo slovní spojení se vám vybavují, jak souvisejí se slovy, která už jsme si zapsali na tabuli apod.).
2. Žáci si navzájem sdělí, co zajímavého zjistili z příběhů lidí, se kterými se osobně setkali,

nebo z učitelem doporučených zvukových archivů.

3. Na základě informací získaných v obou vyučovacích hodinách pak zformulují písemně své „Poselství pro budoucnost“, jehož naplněním by se dalo bezpráví na lidech eliminovat.

Poznámka: Žáci by si prostřednictvím úlohy měli uvědomit skutečnost, že k porušování lidských práv docházelo nejenom v daleké minulosti, ale že je to téma, které se může bytostně dotýkat i jejich blízkých příbuzných či sousedů. Na základě práce s uměleckým textem a výpovědí pamětníka si připomenou skutečnost, že násilí páchané na člověku má mnoho forem a kromě obětí může mít tragický dopad i na životy dalších osob. Právě autentické příběhy křivd z jejich okolí by jim měly pomoci rozpoznat problém s porušováním lidských práv a vést je k osobnímu zamýšlení a návrhům způsobů, jak by se bezpráví páchané na lidech dalo eliminovat.

Rozsah hodnocení

Podkladem pro hodnocení jsou informace obsažené v pracovním listu žáka. Učitel je doplní informacemi o případné, žákem vyžádané nebo učitelem s ohledem na situaci poskytnuté, dopomoci při plnění samostatných úkolů. Jednoduchý způsob evidence poskytnuté míry podpory umožňuje učiteli sledovat všechny žáky ve třídě.

Výsledná informace pro žáka

Celková informace o ohodnocené úrovni například díky přehledu dosažené úrovně dovedností pro žáky.

Výsledná informace pro učitele

Celková informace o rozložení dosažené úrovně kompetence k řešení problémů v dané skupině žáků. Individualizovaná informace o žácích, kterou učitel může využít pro nastavení plánu rozvoje jednotlivých žáků v oblasti kompetencí (posilování a podpora aspektů, které zatím nejsou dostatečně rozvinuty, odpovídající výzvy v oblastech, které jsou rozvinuty nadprůměrně apod.).

Obměna hodnotící aktivity ve výuce

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami může učitel připravit text, ve kterém jsou pasáže týkající se porušování lidských práv barevně označeny. Úkolem žáků pak bude pouze spojit ty, které spolu významově souvisejí. Lze také texty žákům v souvislosti s jejich individuálními předpoklady různě upravovat či zkracovat, případně nechat pracovat žáky ve dvojicích či trojicích. K vyjádření pocitů obětí totalitního režimu mohou žáci využít výběr ze sady předem učitelem připravených souborů fotografií, smajlíků či kreseb. Pro žáky nadané a mimořádně nadané může být např. úloha jen vstupní aktivitou pro rozsáhlejší individuální projekt o konkrétním dopadu obětí totalitního režimu na život jejich blízkých (příběh rodiny z žákova blízkého okolí, rozhovory s pamětníky, spolupráce s místními archivy apod.).